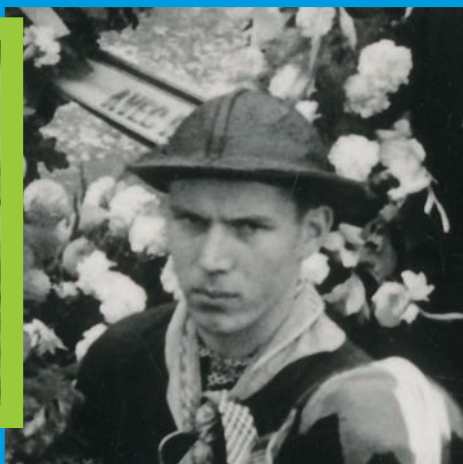

edito

Net terug van een conferentie van de International Federation of Public History. Inspirerend: met honderden bijdragen en interventies over alle mogelijke vormen van publieksgeschiedenis. Confronterend ook om te merken hoe geschiedenis, en zeker publieksgeschiedenis, eigenlijk nooit waardenvrij is en dikwijls een politieke dimensie heeft. En hoe dat in sommige landen, ook in Europa, ingrijpende consequenties heeft. Zoals het recente ontslag van de directeur van het Poolse Gdansk, omdat de Poolse regering een meer 'nationalistisch' verhaal over de oorlog wil vertellen aan het publiek. Het is ook altijd goed om even afstand te nemen en na te denken over de eigen werking: hoe wij in Amsab-ISG onze rol als publiekshistorici zien. Niet alleen in de keuze van de thema's waarrond we werken – waarbij we telkens aansluiting zoeken met de wereld van vandaag – maar ook in de manier waarop we verbinding zoeken met de mensen die geschiedenis maken. Hoe we trachten hen echt deel te laten hebben aan het schrijven van hun geschiedenis of, zoals het in het jargon heet, hoe we streven naar 'sharing authority' in plaats van 'shared authority'. Niet evident, maar we proberen. Een voorbeeld is de virtuele tentoonstelling over de Belgische vluchtelingen in Engeland tijdens de Eerste Wereldoorlog. Die kaderde

in de grote herdenking van '14-'18, maar was ook geïnspireerd door de vluchtelingen crisis van de afgelopen jaren. Projectverantwoordelijke Martine Vermandere kon een beroep doen op degelijk academisch onderzoek over het thema. Daarnaast wilde ze ook persoonlijke verhalen van de nazaten van vluchtelingen en van de mensen die hen opvingen, in de tentoonstelling verwerken. Ze organiseerde twee collectiedagen en stapte naar heemkundige en genealogische kringen in België en Engeland. Zo sprokkelde ze tientallen verhalen, compleet verrast door de overweldigende belangstelling. Een van de lokale historische kringen waarmee ze nauw samenwerkte, was die van de East Twickenham Centennial Group. Die ijverde jarenlang voor de oprichting van een gedenkteken voor de circa zesduizend Belgische vluchtelingen die tijdens de Eerste Wereldoorlog in 'The Belgian Village on the Thames', zoals Twickenham toen genoemd werd, verbleven. De Belgen vonden er werk in de fabriek van Charles Pelabon, een Frans mijnningenieur die er een munitiefabriek had opgericht. In april 2017 werd het gedenkteken ingehuldigd en uiteraard was Martine erbij. Ze vertelt erover in dit nummer.

Om de link te leggen met vandaag werkte Martine Vermandere samen met een Gentse school, waarvan de leerlingen zeer diverse culturele achtergronden hebben. Het was even zoeken naar een goede invalshoek, maar samen kozen ze voor 'verwelkomen'.

Het resultaat was een installatie voor jonge nieuwkomers aan het Zuid in Gent. Hartverwarmend, zoals je in een tweede artikel van de auteur kan lezen.

Naast 'ondernemers' in publieksprojecten zijn we ook 'bemiddelaars' in publieksgeschiedenis. Onder meer met *Brood & Rozen* helpen we mee om academisch onderzoek van alle niveaus naar een groter leespubliek te brengen. Daarbij kiezen we heel bewust voor het Nederlands als bindmiddel en laten we dus frequent bijdragen vertalen.

Voor dit nummer koos Carmen Van Praet voor een specifieke casus uit haar doctoraat: de Gentsche Volksbank, een 'blauwe' coöperatieve kredietinstelling en een uiting van het liberale principe van de gemeenschappelijke zelfhulp. Deze casestudy illustreert dat de 19e-eeuwse coöperaties niet per definitie 'rood' waren.

Carla Campanella, een Italiaanse onderwijzeres, doceerde onlangs met een proefschrift over het Italiaanse onderwijs in België. In haar bijdrage focust ze op de onderwijsinspanningen die de Italiaanse consulaten in Vlaanderen leverden om de integratie van de Italiaanse mijnwerkers te bevorderen en de Italiaanse taal en cultuur te promoten. En ze beschrijft hoe die cursussen sinds de jaren 1950 evolueerden.

Donald Weber bespreekt (de Engelse vertaling van) *Het gevecht met Leviathan*, het magnum opus van de Leuvense historicus Emiel Lamberts. Dit bijzondere en opmerke-

lijk ambitieuze boek behandelt de internationale rechtse, conservatieve of 'reactionaire' reactie op de revolutionaire liberale, nationalistische en socialistische stromingen van de 19e eeuw.

En ook onze collectiemedewerkers weten hoe ze het leespubliek kunnen boeien. Bibliotheclaris Luc Lievyns beschrijft hoe Camille Huysmans een gepassioneerd muziek liefhebber was en stelt daarmee de rijke collectie partituren in diens bibliotheek voor. Archivaris Martijn Vandenbroucke spreekt over 'een schattenjacht' en een gevoel van euforie toen hij bij de verwerking van het archief van de Federatie der Belgische Coöperaties (Febecoop) op enkele dossiers over een Italiaans vakantieoord stootte. Het Curiosum van dit nummer is een foto over een brandende kerk tijdens het bombardement op Gernika in 1937. Enkele jaren geleden kreeg collectiemedewerker Rita Calcoen vanuit Spanje een artikel over deze foto. Daarin wordt beweerd dat de brand was aangestoken door de 'roden', de republikeinen dus. Naar aanleiding van de tachtigste 'verjaardag' van het bombardement riepen we de hulp in van het Centro de Documentación sobre el Bombardeo de Gernika/ Fundación Museo de la Paz de Gernika om de foto correct te duiden.

Publieksgeschiedenis in haar vele facetten.

